

РОЗДІЛ 1. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ САДЖАНЦІВ У ПЛОДОВОМУ РОЗСАДНИКУ

ТЕМА 3. ПІДЩЕПИ ПЛОДОВИХ ПОРІД

Мета:

навчальна

- засвоїти інформацію про підщепи плодових порід;

виховна

- сприяти формуванню пізнавального інтересу;

розвиваюча

- розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення;
- розвивати самостійність, працелюбність.

План

1. Вимоги до підщеп та їх класифікація.
2. Виробнича характеристика підщеп.
3. Підщепи зерняткових порід.
4. Підщепи кісточкових порід.
5. Застосування проміжної вставки.

Література:

1. Плодовые, ягодные культуры и технология их возделывания/
Под редакцией В.И.Якушева – М.: Агропромиздат, 1988. – 543 с.
2. Власюк С.Г., Бондаренко А.О. Садівництво і виноградарство. – К.: Вища школа, 1990. – 374 с.

Тип заняття: повідомлення нового матеріалу.

1. Вимоги до підщеп та їх класифікація

Продуктивність щеплених плодових дерев значною мірою залежить від підщеп. Під впливом підщеп, як уже зазначалося, формуються, хоч і не успадковуються, основні біологічні і господарські властивості плодової рослини: сила росту, скороплідність, довговічність, зимо- і посухостійкість, урожайність. Тому правильний підбір підщеп для конкретної ґрунтово-кліматичної зони з урахуванням виробничого завдання є основною передумовою створення високопродуктивних садів.

Підщепи для плодових повинні задовольняти такі основні вимоги:

1) мати високе екологічне пристосування до конкретних природних умов і насамперед зимостійкість для більш суворих зон і посухостійкість для посушливих. Окремі підщепи посилюють також стійкість дерев до кореневого раку, кров'яної попелиці, нематод та інших шкідників і хвороб, витримують певне засолення і надмірне зволоження ґрунту;

2) мати добру анатомічну та фізіологічну сумісність з прищеплюваним сортом і міцне зростання компонентів;

3) підвищувати (або не знижувати) цінні господарські і біологічні властивості прищепи;

4) легко розмножуватись насінням і вегетативним способом, забезпечуючи високий вихід стандартних рослин.

Підщепи поділяють на групи за способом розмноження (насінні і клонові) і силою росту (сильнорослі, середньорослі, напівкарликові і карликові) .

У **насінних** підщеп (сіянці), як правило, розвивається міцна коренева система, вони добре приживаються і швидко ростуть у розсаднику, менш вимогливі до умов вирощування, добре зростаються з сортами-прищепами, щеплені на них дерева довговічні. Недоліком насінних підщеп є їх неоднорідність, дерева на них виростають дуже великими і пізно починають плодоносити (на 5—7-й рік). Проте розроблені ефективні агроприйоми, які значно послаблюють названі недоліки насінних підщеп (обмеження крон. застосування прийомів, що прискорюють плодоношення).

Клонові (вегетативно розмножувані) підщепи характеризуються однорідністю, переважно слабким ростом і раннім плодоношенням щеплених на них дерев, що дуже важливо у сучасному інтенсивному садівництві. Але вони мають і недоліки, зокрема можливе успадкування вірусних захворювань, високу вимогливість до вологості, родючості ґрунту, агротехніки.

У карликових садах необхідно ставити опори, щоб дерева не вивалювалися вітром. Майже всі клонові підщепи походять з південних районів, тому мало-зимостійкі. Однак у сучасному інтенсивному садівництві їх широко застосовують. На півдні України на клонових підщепах закладають 70—90 % промислових зерняткових садів, а в Лісостепу—майже половину.

2. Виробнича характеристика підщеп

За прийнятою у міжнародній практиці класифікацією клонові підщепи позначаються буквою М (від назви Іст-Молінгської станції в Англії, де ця класифікація була запропонована) і наступною цифрою: М1, М2, М3 і т. д. Відомо 27 таких підщеп. Низькорослі форми яблуні М8 і М9, виділені з парадизок, а М1, М2, М3, М4 та інші—з дусенів. Тому їх так і називають: парадизка М8, М9, дусен М1, М2 і т. д. Пізніше була виділена нова серія підщеп, виведених Іст-Молінгською станцією разом з Мертонським інститутом (Англія), під індексом ММ (Молінг-Мертон) з наступними цифрами від 101 до 115: ММ101, ММ102, ММ103 і т. д. Цінна зимостійка клонова підщепа А2 виведена у Швеції.

У нашій країні також створено цінні клонові підщепи, які за деякими властивостями, насамперед за зимостійкістю, переважають названі вище форми. До них належать парадизка червонолиста (парадизка Будаговського, ПБ9), 54-118, 57-233, 57-490, 57-491 селекції В. І. Будаговського (Мічурінський науково-дослідний інститут садівництва); Д471, Д487, Д393, Д1024, Д1071 селекції П. С. Бережного (Донецька дослідна станція садівництва); 1-48-41, 1-48-46 селекції Г. В. Трусевича (Північно-Кавказький зональний

науково-дослідний інститут садівництва і виноградарства).

Клоновою підщепою для груші є айва. Для одержання слабкорослих дерев груші використовують айву А (МА) і айву С (МС), виділених в Англії з світової колекції.

Кісточкові породи в нашій країні вирощують лише на насінних підщепах. Вегетативне розмножувані форми підщеп для сливи (гібриди вишні повстяної з аличею і вишні піщаної з абрикосом), а також для вишні і черешні (ВП-1), як і насінні (вишня повстяна, піщана і степова, терен та ін.), поки що вивчаються.

3. Підщепи зерняткових порід

Підщепи для яблуні. В Україні з сильнорослих підщеп яблуні районовані лише насінні:

для Полісся, Лісостепу, північно-східного Степу, Донбасу, Наддніпрянщини, Прикарпаття і Закарпаття — сіянці сортів Антонівка звичайна, Боровинка, Грушівка московська, Аніс бархатний; для західного і центрального Степу — Антонівка звичайна, Боровинка, Пепінка литовська, Тиролька звичайна; для південного Степу — Пепінка литовська і Тиролька звичайна, для Криму — Сари сінап, Наполеон, Розмарин білий. Сіянці названих сортів зимостійкі, добре зростаються з районованими сортами, мають порівняно вирівняний ріст, глибоку і розгалужену кореневу систему. Останнє дає можливість вирощувати підщепи без пікірування, що знижує їх собівартість. Сади на підщепах-сіянцях перелічених сортів характеризуються стійкістю до несприятливих умов і високою продуктивністю, але плодоносити починають пізно — на 5—8-й рік після садіння, а то й пізніше.

Сильнорослими клоновими підщепами є М1, М6, М10, М12, М16, ММ109 і А2(Алнарп 2). Проте вони, крім останньої, в умовах України не використовуються.

А2 — морозо- і посухостійка підщепа шведської селекції. Відсадки добре укорінюються і зростаються з щепленими сортами. Деревя на цій підщепі хоч і сильнорослі, але досить скороплідні і високоврожайні.

До середньорослих підщеп належать М2, М3, М4, М5, ММ111, 57-490, 1-48-46. Щеплені на них дерева середні за розмірами (до 5м заввишки і більше) і на 1-3 роки раніше, ніж дерева на насінних підщепах, починають плодоносити. З перелічених підщеп на Україні районовані М3, М4, а 57-490 високоперспективна.

М3 (дусен 3)—відносно зимостійка, але недостатньо посухостійка клонова підщепа. Добре розмножується, вихід відсадків високий (15—20 шт. з маточного куща); багато з них тонких, що утруднює окулірування. Саджанці на дусені М3 ростуть погано, тому вихід садивного матеріалу на ньому у розсаднику значно нижчий, ніж на інших дусенах. Пізніше також починають плодоносити дерева, висаджені в сад. Тому використання підщепи М3 в інтенсивному садівництві обмежене.

М4—основна середньоросла підщепа, яка характеризується середньою зимо- і посухостійкістю. Маточні кущі добре галузяться і утворюють розвинені укорінені відсадки, які добре приживаються і окуліруються у розсаднику. Недоліком М4 є недостатньо міцна і неглибока коренева система при розвиненій надземній частині, від чого дерева часто нахиляються.

57 – 490 - зимостійка підщепа, виведена В. І. Будаговським. Відсадки добре укорінюються, в розсаднику добре приживаються. Сумісність з основними сортами добра, вихід саджанців високий — 75—80 %. До початку плодоношення дерева майже не розрізняються силою росту з щепленими на насінних підщепах. Коренева система міцна і добре закріплює дерево у ґрунті. Паростки на підщепі не утворюються. На вивчення у виробництві заслуговують такі перспективні середньорослі підщепи, як 57—233 селекції В. І. Будаговського і Р471 селекції П. С, Бережного.

Яблуня, щеплена на нащварликових підщепах (М7, ММ101, ММ102, ММ106, 54—118, 1-48-41). виростає висотою 3-4м. Залежно від сорту плодоношення починається на 3—6-й рік після садіння.

В Україні з напівкарликових підщеп рекомендовані для районування ММ106, 1-48-41. Перспективними є ММ102, М7.

ММ106 — одна з основних підщеп цієї групи. Широко впроваджується у виробництво. Характеризується середньою зимостійкістю. На маточних кущах утворюється небагато, але добре укорінених, іноді перерослих у молодому маточнику відсадків. У першому полі вони добре приживаються, ростуть і окуліруються, забезпечуючи високий вихід стандартних саджанців. Деревя задовільно закріплюються у ґрунті, виростають порівняно невеликими, в плодоношення вступають на 3—4-й рік і за умов правильної агро-техніки дають високі врожаї якісних плодів.

54-118 належить до групи червонолистих форм, характеризується значною зимостійкістю. Маточні кущі великі, утворюють багато добре вкорінених відсадків. Вихід саджанців у розсаднику високий. Деревя міцно закріплюються у ґрунті, починають плодоносити на 4—5-й рік після садіння. Урожайність помірна. Підщепа схильна до ураження коренів кров'яною попелицею, але стійка проти борошнистої роси.

1-48-41 — досить зимостійка підщепа. Розмножується помірно. Сумісність з районованими сортами висока. Вихід саджанців з розсадника середній (70—75 %). Коренева система добре закріплює дерево у ґрунті. Деревя невеликі (3—4 м заввишки), плодоносять на 4—5-й рік. Підщепа рекомендована для степової і лісостепової зон УРСР.

ММ102 — посухостійка, середньозимостійка підщепа. На маточних кущах формується багато пагонів, які після загортання землею добре вкорінюються. У розсаднику ростуть помірно, добре зростаються з щепленими сортами. Вихід саджанців середній. Деревя на цій підщепі добре закріплюються у ґрунті, не утворюють прикореневих паростків, плодоносять рано і досить щедρο. Широкого використання підщепа ще не набула.

М7 — посухостійка, середньоморозостійка підщепа. Сумісність з прищепами добра. Дуже поширена за рубежем. У нашій країні вивчена недостатньо.

Карликовими підщепами є парадизки (М8, М9, ПБ9). М26, М27, 57-491, 62-396 та ін. Висота щеплених на них дерев досягає 2—3 м. Вони залежно від сорту і способу культури рано вступають у пору плодоношення—на 2—4-й рік після садіння. Великим недоліком карликових підщеп є слабка коренева система, а звідси й погане закріплення дерев у ґрунті. У промисловому садівництві України з карликових підщеп рекомендовано використовувати М9, парадизку Будаговського (ПБ9), М26.

М9—основна карликова підщепа для України і взагалі для південної зони плодівництва за умов достатнього природного зволоження або зрошення. Морозостійкість низька. Відсадки вкорінюються добре, інколи переростають, вихід з маточного куща невеликий (7—9 шт.). Висаджені в першому полі розсадника відсадки добре приживаються. Зростання з щепленими сортами добре. Вихід стандартних саджанців середній (до 70 %). Коренева система дерев мичкувата, дуже розгалужена, розміщена поверхнево. Дерев на парадизці добре ростуть і плодоносять лише на родючих вологих ґрунтах.

Парадизка Будаговського (ПБ9) — більш росла і зимостійка, ніж М9. На маточних кущах виростає мало пагонів, які, крім того, погано укорінюються. Дуже добре розмножується зеленими живцями в умовах штучного туману. У розсаднику відсадки приживаються і зростаються з щепленими сортами задовільно. Скороплідність і врожайність щеплених на ПБ9 сортів такі самі, як і на М9. Підщепа рекомендується в основному для проміжної вставки на Поліссі та у східному Лісостепу.

М26 - за силою росту і розвитком кореневої системи дещо перевищує М9, тому цю підщепу іноді відносять до напівкарликових. За іншими виробничо-біологічними ознаками вона близька до парадизок. Підщепа набуває поширення і виробничого значення на півдні і південному заході України, насамперед для вирощування слабо-рослих, у тому числі спурових, сортів.

Для Полісся, східного і західного Лісостепу перспективні морозостійкі карликові підщепи 57-491 і 62-396, які добре розмножуються, сумісні з основними сортами, забезпечують раннє плодоношення щеплених на них дерев.

Заслуговує на увагу для виробничого вивчення, насамперед в умовах півдня, підщепа М27—найбільш карликова з усіх кленових підщеп, її доцільно використовувати для створення надкарликових блокових (грядкових) садів.

Підщепи для груші. Використовують сильнорослі (сіянці) і слабкорослі (відсадки айви) підщепи. Кращими сильнорослими підщепами для груші в усіх зонах України є сіянці груші лісової, лохолистої та сортів Лимонка, Олександрівка, слабкорослими – айва А, айва С.

Груша лісова. Більшість форм цієї груші характеризується посухостійкістю і задовільною морозостійкістю. Вона добре зростається з усіма районованими сортами. Дерев на цій підщепі дуже великі, пізно починають плодоносити, урожайні, довговічні. Оскільки лісова груша має багато форм, різних за біологічними особливостями, то при виборі маточних дерев для заготівлі насіння слід звертати увагу на їх силу росту, морозостійкість, ураження грибними хворобами тощо.

Груша лохолиста характеризується високою посухостійкістю і невимогливістю до ґрунтів. Дерев на цій підщепі непогано ростуть навіть на карбонатних ґрунтах. Вони дещо менші, ніж на груші лісовій, раніше вступають у пору плодоношення і добре плодоносять. Морозостійкість підщеп середня. Рекомендується для Криму.

Сіянці сортів груші у відповідних зонах досить морозо- і посухостійкі. Вони здебільшого однорідні за розвитком, добре сумісні з сортами-прищепами. Щеплені на них дерева добре ростуть на всіх придатних для груші ґрунтах і починають плодоносити дещо раніше, ніж щеплені на груші лісовій.

Айва А (анжерська), незважаючи на низьку морозо- і посухостійкість, є основною клоновою середньорослою підщепою для груші. На високому агрофоні при зрошенні відсадки добре укорінюються, а потім приживаються у першому полі розсадника. Можна розмножувати і здерев'янілими живцями. Деревя, щеплені на айві А, середньорослі — висотою до 4—5 м. Плодоношення починається на 4—6-й, рік після садіння. Урожайність таких садів висока, плоди більші і привабливіші, ніж з дерев на насінних підщепах. Проте не всі сорти груші сумісні з айвою А. З районованих на Україні сортів з нею добре сумісні Іллінка, Лимонка, Бере Гарді, Бере Арданпон, Кюре, Бере Аманлі; задовільно—Бере Жіффар, Бере Діль, Бере Лігеля, Добра Луїза, Лісова красуня, Деканка дю Коміс, Олів'є де Серр, Жозефіна мехельнська, Парижанка, Деканка зимова; несумісні — Улюблена Клаппа, Вільямс, Бере Боск, Маріанна, Конференція та ін. Саджанці несумісних з айвою сортів вирощують із застосуванням сортів-вставок (інтеркаляр). Для цього на айві щеплять спочатку сумісний з нею сорт, а вже на ньому — несумісний.

З інших видів вивчається можливість використання як клонових підщеп айви С (МС) і прованської. Перша належить до напівкарликових, друга — до середньорослих підщеп.

Айва С (МС) характеризується скороплідністю. Щеплені на ній дерева плодоносять уже на 3—4-й рік після садіння, але зимостійкість коренів і сумісність з районованими сортами гірші, ніж у айви А.

Айва прованська близька за біологічними особливостями до айви А. Але щеплені на ній дерева дещо сильноросліші і більш стійкі до карбонатності та засоленості ґрунтів. Айва прованська має різні клони, які неоднаково придатні як підщепи для груші. Найбільш перспективним є клон ВА-29. Цей та інші клони треба широко вивчати з метою впровадження у виробництво у південних районах республіки.

Підщепи для айви. Підщепами для промислових сортів айви є сіянці місцевих напівкультурних форм та окремих сортів, а також ті самі вегетативно розмножувані форми, що й для груші. Айву частіше інших порід

виросшують на власних коренях. Тоді її розмножують відсадками, здерев'янілими або зеленими живцями.

4. Підщепи кісточкових порід

Підщепи для сливи. Основними підщепами для сливи в усіх південних районах плодівництва, в тому числі й на Україні, є сіянці аличі (дикої) і сортів Ренклода колгоспного та Стахановки. Менше використовують Ренклод зелений. Для виробничого випробування рекомендовані тернослива, вишня повстяна, сорт Угорка Італійська. Всі названі підщепи, крім вишні повстяної, сильнорослі.

Алича. Сіянці аличі добре сумісні з щепленими сортами, мають задовільну морозо- і посухостійкість, невимогливі до ґрунтових умов. Непогано росте на надмірно зволжених, важких суглинкових і карбонатних ґрунтах. Дерев аличі виростають сильними, урожайними, з великою кількістю приштамбових паростків.

Сіянці Ренклода колгоспного, Стахановки, Ренклода зеленого характеризуються добрим зростанням з районованими сортами, сприяють помірному росту дерев, підвищують їх продуктивність. Щеплені на них дерева вимагають підвищеної вологості ґрунту, тому в південних областях використання їх обмежене. Сіянці Ренклода зеленого використовують як підщепу для сливи лише у північних районах Лісостепу.

Терносливу як одну з найбільш морозостійких підщеп рекомендовано застосовувати у Лісостепу і Поліссі для виробничого випробування.

Вишня повстяна — слабкоросла, морозостійка, невимоглива до ґрунтів підщепа, але несумісна з багатьма сортами. Можливість її використання вивчається у лісостепових і поліських районах республіки.

У нашій країні і за рубежом шляхом схрещування різних видів кісточкових та іншими способами виведені слабкорослі клонові підщепи для сливи.

Серед них заслуговують на увагу гібрид ВВА-1 (вишня повстяна х алича), «Дружба» (вишня піщана Х абрикос), Кубань 86 або АП1 (алича х

персик) та інші, виведені на Кримській дослідно-селекційній станції (Краснодарський край). Останній можна використовувати також як підщепу для аличі і персика. Всі охарактеризовані підщепи сливи придатні для щеплення на них ве-ликоплідної (гібридної) аличі. Крім того, останню можна також щепити на сіянцях місцевих форм персика, з яким вона сумісна.

Підщепи для вишні. Районованими в Україні підщепами для вишні є сіянці сортів Гріот український, Гріот остгеймський, Самсонівка, кислої місцевої вишні, антипки і черешні дикої.

Сіянці сортів вишні як достатньо морозостійкі, посухостійкі і невимогливі до умов вирощування підщепи рекомендується використовувати в усіх зонах республіки: більше в Лісостепу і Поліссі (80—100 % насаджень вишні), менше—в Степу (50—60 %). Не районовані названі підщепи лише у Криму. Основним їх недоліком є неоднорідність і велика сила росту щеплених на них дерев.

Антипка, або магалебська вишня,— підщепа для вишні у Криму. Не-великі кількості (20—50 %) рекомендуються і для інших південних областей України. Завдяки сильній кореневій системі антипка характеризується високою посухостійкістю. Щеплені на ній дерева скороплідні і високоурожайні. добре ростуть на легких і помірно карбонатних ґрунтах і погано на важких, надмірно зволжених. У розсаднику сіянці антипки росли. однорідні і забезпечують високий вихід стандартного підщепного матеріалу. Деякі сорти вишні, зокрема Любська, Англійська рання, погано сумісні з антипкою.

Дика черешня—дуже сильноросла і вибагливіша, ніж антипка, до ґрунтових і кліматичних умов підщепа. З нею сумісні всі сорти вишні. Щеплені на дикій черешні дерева плодоносять пізніше, ніж на інших підщепах. Вони добре ростуть на суглинкових достатньо зволжених ґрунтах. Підщепу рекомендовано для використання у, середній смузі і виробничого випробування в усіх зонах республіки.

Підщепи для черешні. Черешню щеплять на тих самих підщепах, що й вишню. На Україні основними підщепами для черешні, як і для вишні, є сіянці Гріота українського, Гріота остгеймського, Самсонівки, кислої місцевої вишні. Дика черешня, яка добре сумісна з усіма сортами, використовується здебільшого на ґрунтах середніх за механічним складом з невисоким рН. На ґрунтах з легким механічним складом у південних областях, а також на карбонатних черешня краще росте на антипці, яка добре сумісна з такими сортами, як Дрогана жовта, Гедельфінгенська, Франціс, Валерій Чкалов, Виставочна, та ін. Крім того, в південних областях як підщепи для черешні районовані сіянці сортів Дрогана Жовта і Денісена жовта. В інших зонах вони рекомендовані до виробничого випробування.

Для одержання слабкорослих дерев вишні і черешні вивчають можливість використання для цього вишні степової, повстяної та ін. У нашій країні виведена слабкоросла клонова підщепа ВП-1, яку вивчають у різних зонах.

Підщепи для абрикоса. Підщепою для абрикоса в усіх зонах України є сіянці його місцевих витривалих форм, так звані жерделі. Вони посухостійкі, сумісні з усіма сортами. Сіянці ростуть дружно і забезпечують високий вихід стандартного підщепного матеріалу, який добре окулірується у розсаднику. Щеплені на жерделях дерева характеризуються сильним ростом і високою врожайністю.

Використання їх в окремих зонах республіки як підщеп для абрикоса, аличі і персика виявилось недоцільним, і зараз вони не рекомендуються для промислових садів республіки.

У нашій країні і за рубежем ведуться селекційні роботи з виявлення і виведення слабкорослих насінних і клонових підщеп для абрикоса. У нас використовують мигдаль-бобовник, вишню піщану, різні складні гібриди окремих видів кісточкових порід.

Підщепи для персика. В Україні районованими підщепами є сіянці місцевих форм персика звичайного, сорт Супутник і мигдаль.

Персик звичайний — основна підщепа в усіх, за винятком Криму, зонах культури. Сіянци місцевих витривалих форм посухостійкі, добре сумісні з щепленими сортами, але вихід стандартних саджанців у розсаднику невеликий. Щеплені на персику дерева добре ростуть на легких, добре дренованих, не засолених ґрунтах. На таких ґрунтах в умовах зрошення вони виростають великими і добре плодоносять. На важких перезволожених і засолених ґрунтах цю підщепу застосовувати не рекомендується.

Сіянци сорту Супутник характеризуються такими самими біологічними ознаками, як і персика звичайного. Однак вважають, що вони дещо виштовпаніші до умов вирощування. Тому цю підщепу районовано в небагатьох, переважно південних, областях України і майже в усіх інших, де вирощують персик, рекомендовано для виробничого випробовування.

Мигдаль гіркий—найбільш посухостійка підщепа для персика, добре з ним зростається, але дуже пошкоджується морозами. Тому як основна підщепа для персика рекомендований лише в Криму. Незначні кількості (10—30 %) його використовують в Одеській, Херсонській і Запорізькій областях на сухих карбонатних ґрунтах.

На Кримській дослідно-селекційній станції як слабкорослі підщепи для персика вивели перспективні гібриди персика з аличею (АП-1, АП-2/10, АП-5 № 7), аличі з гібридом АП-1 (АП-3/2) та ін. Вони сумісні з сортами персика і обмежують розміри щеплених на них дерев. Таку властивість мають також сіянці повстяної вишні, мигдалю-бобовника, вишні низької, проте вони в цьому плані вивчені мало.

Підщепи для мигдалю. Основною підщепою для всіх сортів мигдалю є сіянці мигдалю гіркого. В умовах зрошення мигдаль щеплять на сіянці персика. Слабкорослих підщеп не виділено.

Підщепи для волоського горіха.

Відбірні форми і сорти волоського горіха щеплять па його сіянцях та на сіянцях чорного і сірого горіха.

5. Застосування проміжної вставки

Саджанці з проміжною вставкою вирощують шляхом двох щеплень: спочатку на сіянці в нижній частині стовбурця щеплять живець (вставку) слабкорослої підщепи довжиною 10 — 20 см, а через рік на ньому окулірують потрібний сорт. Іноді обидва щеплення проводять одночасно. Дія інтеркаляра пропорційна його довжині: чим він довший, тим повніше передаються ознаки карликовості й інші властивості рослини-підщепи, з якої він взятий.

Проміжну вставку застосовують в основному при вирощуванні слабкорослої яблуні. Для цього найчастіше використовують карликові клони М9, парадизку Будаговського та інші. Можна використовувати і напівкарликові підщепи.

Застосування проміжної вставки у кісточкових порід найбільш доцільне тоді, коли їх клонові підщепи погано розмножуються відсадками і живцями. Крім того, для вставки можна також використати і слабкорослі сорти цих порід. Серед них такі в основному інтродуковані сорти черешні, як Ламберт компакт, Стелла компакт; вишні — Облачинська, Норз Стар; сливи — Бурбуруц, Войнешти, Зелена щільна; абрикоса — Голден Амбер, Мелітопольський чорний; персика — Компакт Редхавен, Санбонпет. Проте поки що застосування проміжних вставок при вирощуванні садивного матеріалу кісточкових порід дуже обмежене і потребує вивчення.

Контрольні питання

1. Які вимоги ставлять до підщеп в інтенсивному садівництві?
2. Що покладено в основу класифікації підщеп?
3. Назвіть підщепи зерняткових порід.
4. Назвіть підщепи кісточкових порід.
5. Для чого застосовують проміжну вставку?

